

גמרא סדורה

מסכת כתובות

פרק י"א - "אַלְמָנָה נִיזוֹנָת"

לימוד והכנת מסכת כתובות מוקדשת
לרפואת מו"ר הרב מרדכי בן רבקה שטרנברג שליט"א

לימוד פרק י"א
מוקדש לעילוי נשמת
ר' אברהם מענדל בן יעקב משה גולדיס ז"ל
יהודי של תורה ועבודה מקפיד על קלה וחמורה
בעל קורא בתורה ואיש שיח בתורה
איש משפחה ומכניס אורחים

המהדורה המאהיבה את הגמרא על לומדיה
מעניקה חווית הצלחה ושמחה
מאפשרת לימוד מהיר ובהיר בעיון ובהבנה

בהצלחה - יגעת ומצאת - תאמין!!!

להארות והערות

דניאל ברק ווינט

טל' - 0526071122

דוא"ל vinetdb81@gmail.com

עתניאל ד.ג. הר חברון 9040700

©

כל הזכויות על הניקוד, הפיסוק, החלוקה לסוגיות ועיצוב הפסקאות
שמורות לעמותת "וכל בניך לימודי ה'" ולדניאל ברק ווינט.

י"ד תשרי תשפ"ג

מסכת כתובות פרק י"א - "אלמנה ניזונת"

1. צה, ב - צו, א

רס"י

מתני'

אלמנה ניזונת. אין חייבין בקבורתה. אם מתה שהרי יורשיה גובין כתובתה מיורשי הבעל ועליהן לקבורה שהרי בעלה תחת כתובתה חייב בקבורתה עכשיו שאינו יורשה היא תקבור עצמה: גמ' אנשי גליל היו כותבין את תהא יתבת בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מיגר ארמלותיך בביתי:

כאנשי יהודה. היו כותבין עד שירצו היורשין ליתן לך כתובתך לפיכך אם רצו היורשין נותנין לה כתובתה ופוטרין אותה:

הניזונת תנן. והכי קתני אלמנה הניזונת מנכסי יתומים מעשה ידיה שלהם כל זמן שהם רוצים לזונה:

אי אמרת בשלמא הניזונת תנן. וסתם לן תנא כאנשי יהודה:

שפיר. איכא לאוקמי להא דשמואל בשאינה ניזונת:

אלא אי אמרת ניזונת תנן. וסתם לן כאנשי גליל וליכא אלמנה שאינה ניזונת אמאי מציאתה לעצמה:

ניהו. יורשים כבעל:

תיהוי להו איבה. דעל כרחם זנים אותה אבל מעשה ידיה שתקנו לבעלה תחת מזונות הוי ליורשים:

מתניתין

אלמנה - ניזונת מנכסי יתומים,

מעשה ידיה - שלהו,

ואין חייבין - בקבורתה,

יורשיה, יורשי כתובתה - חייבין בקבורתה.

גמרא

איבעיא להו:

"ניזונת" תנן,

או:

"הניזונת" תנן?

"ניזונת" תנן,

וכאנשי גליל,

ולא סגי דלא יהבי לה,

או דלמא:

"הניזונת" תנן,

כאנשי יהודה,

ואי בעו לא יהבי לה?

צו, א

תא שמע:

אמר רבי זירא אמר שמואל:

מציאת אלמנה - לעצמה.

אי אמרת בשלמא: "הניזונת" תנן - שפיר.

אלא אי אמרת: "ניזונת" תנן - ניהו כבעל,

מה בעל - מציאת אשה לבעלה,

הכא נמי - מציאת אשה ליורשים!

לעולם אימא לה:

"ניזונת" תנן,

טעמא מאי אמור רבנן מציאת אשה לבעלה - דלא תהוי לה איבה,

הני תהוי להו איבה.

2. צו, א

רס"י

כל מלאכות. השנויות בפרק
אע"פ (לעיל נט:) טוחנת ואופה
כו':

חוץ ממזיגת הכוס כו'. שהן
מלאכות המקרבות חיבה והרגל
דבר כדאמר' נמי בהא מסכתא
(דף ד:) שאין נדה עושה אותן
לבעלה:

חוץ מהתרת מנעל. שהרואה
אומר עבד כנעני הוא:

מנח תפילין לית לן בה. שאין
דרך עבדים להניח תפילין:

למס מרעהו חסד. הממיס עצמו
מרעהו ממיס ממנו חסדים ואית
דמפקא לה מדכתיב לעיל מיניה
ותושיה נדחה ממני וסמיך ליה
למס מרעהו חסד:

אמר רבי יוסי בר הנינא:

כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה - אלמנה עושה ליורשים,
חוץ ממזיגת הכוס,
והצעת המטה,
והרחצת פניו ידיו ורגליו.

אמר רבי יהושע בן לוי:

כל מלאכות שהעבד עושה לרבו - תלמיד עושה לרבו,
חוץ מהתרת מנעל.

אמר רבא:

לא אמרן אלא: במקום שאין מכירין אותו,
אבל במקום שמכירין אותו - לית לן בה.

אמר רב אשי:

ובמקום שאין מכירין אותו - נמי לא אמרן אלא: דלא מנח תפילין,
אבל מנח תפילין - לית לן בה.

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן:

כל המונע תלמידו מלשמשו - כאילו מונע ממנו חסד,
שנאמר: "למס מרעהו חסד"¹⁹⁰ (איוב ו, יד).

רב נחמן בר יצחק אומר:

אף פורק ממנו יראת שמים,
שנאמר "ויראת שדי יעזוב" (איוב ו, יד).

3. צו, א

רש"י

מה שתפסה תפסה. ולא מפקינן מינה ואע"ג דפסקינן הלכתא בפרק מציאת האשה (לעיל סט): ממקרקעי ולא ממטלטלי הואיל ותפסה תפסה:

דסקיא. שק של עור שקורין טשיני"א:

עשירה. היכולת בידה להמתין הלכך אי נמי לא תבעה לאו מחילה היא עד שלש שנים אבל ענייה מדלא תבעתן מחלתן:

צנועה. בושה לבא לב"ד הלכך בשתי שנים לאו מחילה היא:

אלא למפרע. אותן שתי שנים שעברו איבדה:

אמר רבי אלעזר:

אלמנה שתפסה מטלטלין במזונותיה - מה שתפסה תפסה.

תניא נמי הכי:

"אלמנה שתפסה מטלטלין במזונותיה - מה שתפסה תפסה".

וכן כי אתא רב דימי אמר:

מעשה בכלתו של רבי שבתי שתפסה דסקיא מלאה מעות, ולא היה כח ביד חכמים להוציא מידה.

אמר רבינא:

ולא אמרן אלא: למזוני,

אבל לכתובה - מפקינן מינה.

מתקיף לה מר בר רב אשי:

מאי שנא לכתובה - דממקרקעי ולא ממטלטלי, מזונות - נמי ממקרקעי ולא ממטלטלי!

אלא למזוני - מאי דתפסה תפסה,

הכי נמי לכתובה.

אמר ליה רב יצחק בר נפתלי לרבינא:

הכי אמרינן משמיה דרבא כוותיה.

אמר רבי יוחנן משמיה דרבי יוסי בן זימרא:

אלמנה ששהתה שתיים ושלש שנים ולא תבעה מזונות - איבדה מזונות.

השתא שתיים איבדה - שלש מיבעיא?!

לא קשיא:

כאן - בעניה,

כאן - בעשירה.

אי נמי,

כאן - בפרוצה,

כאן - בצנועה.

אמר רבא:

לא אמרן אלא: למפרע,

אבל להבא - יש לה.

4. צו, א-ב

רפ"י

נתנו. דמי מזונות לשנה הבאה:

נכסי. הבעל:

בחזקת יתמי. והיא המוציאה מהם ועליה להביא עדים שהודו יתומים בפניהם שלא קבלה וכל זמן שלא תביא עדים לא תגבה:

בחזקת אלמנה קיימי. שהרי נשתעבדו בתנאי ב"ד:

נשאת. והיא באה לתבוע מזונות של שנים שעברו:

עליה להביא ראיה. דמשניסת אין הנכסים ברשותה:

וכותבת אלו למזונות. בשטרות המכירה שהיא כותבת ללקוחות כותבת את המכור למזונות וכשהיא מוכרת לגבוי כתובה תפרש בתוך השטר לכתובה מכרת:

וכך כחה יפה. כדבעין לפרושי: מאי לאו בהא פליגי דר' יהודה דאמר הפירוש יפה לה סבר נכסי בחזקת יתמי קיימי. ואי לא פירשה מה לכתובה ומה למזונות סוף כשתבא לתבוע יאמרו לה מה שמכרת לכתובה מכרת וקבלת כתובתך ואם תאמר להם א"כ תנו לי מזונות שאכלתי הם יאמרו נתנו לך מטלטלין תמיד במזונותיך והם נאמנים:

ורבי יוסי סבר נכסי בחזקת אלמנה קיימי. והיא תחזיק בהם לצורך מזונותיה וכתובתה ועליהם להביא ראיה לפיכך הסתם יפה לה מפני לקוחות שלקחו שדות מבעלה שאם יכלו כל נכסי היתומים תחשוב כל מה שמכרה למזונות ועל הלקוחות שלקחו מבעלה תחזור על כתובתה שאם תפרש לכתובה מכרת לא תוכל שוב לנתקן למזונות ועל הלקוחות לא תחזור על מזונותיה דתנן (גיטין דף מח:) אין מוציאין למזון האשה והבנות מנכסים משעבדים:

דלא ליקרו לה רעבתנותא. הרואה שמוכרת כל קרקעות אלו סבור שמוכרתן למזונות מוציא עליה שם רעבתנותא ושוב אין אדם נושא: **דאי לא תימא הכי.** דטעמא דר' יהודה לא משום נכסי בחזקת יתמי הוא:

הא דבעי ר' יוחנן. על מי להביא ראיה נהי דמתניתא דפלוגתא דר"י ורבי יוסי לא שמיע ליה מתניי מיהא שמיע ליה שהמשנה נשנית תמיד בבית המדרש:

תפשוט ליה ממתניתין. דעל אלמנה להביא ראיה דמתניתין נמי מצרכה לה לפרושי כר' יהודה:

דעצה טובה קא משמע לן. דלא ליקרו לה רעבתנותא:

אי נמי דכולי עלמא. היכא דאמר יתומים נתנו על אלמנה להביא ראיה ואפי' הכי לר' יוסי הסתם יפה לה לטריפת לקוחות שבחיי בעלה לכתובה כמו שפירשתי וכדתני אביי קשישא:

אם נטלן במתנה לא כך כחו יפה. שיוכל לטרוף לקוחות על החוב ולא יוכל לטרוף על המתנה אף זו על המזונות לא תוכל לטרוף לקוחות ועל הכתובה תטרוף אותם ואם מפני היתומים שלא יאמרו הכל לכתובה מכרת ונתקבלת כתובתך יכולה היא להעמיד עדים שיראו את הנמכר למזונות ואם תצטרך לכך יבאו ויעידו ואת הנמכר לכתובה לא תודיע מפני הלקוחות:

בעי רבי יוחנן:

יתומים אומרים: נתנונו, והיא אומרת: לא נטלתי, על מי להביא ראיה?

צו, ב

נכסי בחזקת יתמי קיימי,

ועל אלמנה להביא ראיה,

או דלמא:

נכסי בחזקת אלמנה קיימי,

ועל היתומים להביא ראיה?

תא שמע,

דתני לוי:

"אלמנה: כל זמן שלא ניסת - על היתומים להביא ראיה, ניסת - עליה להביא ראיה."

אמר רב שימי בר אשי:

כתנאי:

"מוכרת וכותבת: אלו - למזונות מכרת,

ואלו - לפתובה מכרתי,"

דברי רבי יהודה.

רבי יוסי אומר:

מוכרת וכותבת סתם,

וכן כחה יפה."

מאי לאו בהא קמיפלגי, דלרבי יהודה דאמר: בעי לפרושי,

סבר: נכסי בחזקת יתמי קיימי,

ועל האלמנה להביא ראיה,

ורבי יוסי סבר: דלא בעי לפרושי,

נכסי בחזקת אלמנה קיימי,

ועל היתומים להביא ראיה.

ממאי?

דלמא דכולי עלמא: נכסי בחזקת אלמנה קיימי,

ועל היתומים להביא ראיה,

ורבי יהודה עצה טובה קא משמע לן: דלא ליקרו לה רעבתנותא.

דאי לא תימא הכי,

הא דבעי רבי יוחנן - תפשוט ליה ממתניתין:

"מוכרת למזונות שלא בבית דין,

וכותבת: אלו למזונות מכרתי" (כתובות צו:)

אלא ממתניתין - ליכא למשמע מינה,

דעצה טובה קא משמע לן,

הכי נמי עצה טובה קא משמע לן.

אי נמי,

דכולי עלמא נכסי בחזקת יתמי קיימי,

והיינו טעמא דרבי יוסי בדאבוי קשישא,

דאמר אבוי קשישא:

משל דרבי יוסי: למה הדבר דומה?

לשכיר מרע, שאמר: "תנו מאתים וזו לפלוני בעל חובי",

רצה - בחובו נוטלן,

רצה - במתנה נוטלן.

צו, א

אם במתנה נוטלן לא כך יפה כחו?

5. צז, א

רפ"י

מוכרת לשנים עשר חודש. כדי
מזונות של שנה תמכור יחד :
והלוקח. לא ימסור לה כל
המעות אלא דמי מזונות של
חדש בחדש שאם תינשא יחזיר
מה שבידו ליורשים :

[אלמנה - ניוזנת מנכסי יתומים].

כיצד מוכרת?

אמר רבי דניאל בר רב קטינא אמר רב הונא:
מוכרת - אחת לשנים עשר חדש,
ולוקח - מפרנס אחת לשלשים יום.

ורב יהודה אמר:
מוכרת - לששה חדשים,
ולוקח - מפרנס אחת לשלשים יום.

תניא כוותיה דרב הונא:
"מוכרת - לשנים עשר חדש,
ולוקח - מפרנס אחת לשלשים יום".

תניא כוותיה דרב יהודה:
"מוכרת לששה חדשים,
ולוקח מפרנס - אחת לשלשים יום".

אמר אמימר:
הלכתא:
מוכרת לששה חדשים,
ולוקח - מפרנס אחת לשלשים יום.

אמר ליה רב אשי לאמימר:
רב הונא מאי?

אמר ליה:
לא שמיע לי,
כלומר לא סבירא לי.

6. צז, א

רס"י

מהו שתחזור ותטרוף. אותם
הקרקעות עצמן:
ארמלתא דזבין. שדה יתומים
למזונות או לכתובה וקבלה
עליה אחריות:
אחריות איתמי. אחריות
הלקוחות חוזר על היתומים
שהרי עליהן היה החוב:
טרפא. והם יחזרו על היתומים:
מוכרת והולכת. למזונות:
עד. שלא יותר קרקע ליורשים
אלא שיעור כתובתה:
וסמך לה. ואותו השאר יהא
סמך לה לגבות משם כתובתה:

בעו מיניה מרב ששת:
מוכרת למזונות,
מהו שתחזור ותטרוף לכתובה?

קמיבעיא להו בדרב יוסף,
דאמר רב יוסף:
ארמלתא דזבין - אחריות איתמי.
ובי דינא דזבין - אחריות איתמי.
מאי?
כין דאחריות איתמי - טרפא,
או דלמא:
מצי אמרי לה: נהי דאחריות דעלמא לא קבילת עילון,
אחריות דנפשך - מי לא קבולי קבילת?

אמר להו¹⁹¹:
תניתוה:
"מוכרת והולכת עד כדי כתובתה,
וסמך לה - שתגבה כתובתה מן השאר".

שמע מינה:
שׁיירא - אין,
לא שׁיירא - לא.

ודלמא: עצה טובה קא משמע לן,
דלא ליקרו לה הדרינתא!

אם כן,
ליתני: "גובה כתובתה מן השאר",
מאי "סמך לה"?

שמע מינה:
שׁיירא - אין,
לא שׁיירא - לא.

¹⁹¹ רש"י, כתבי יד וראשונים. גירסת וילנא: ליה

7. צז, א

רפ"י

זבין ולא איצטריכו ליה זוזי.
מכר שדהו ואנו יודעים שהיה
חפץ לקנות שדה פלוני או
פרגמטיא פלונית באותן מעות:
ולא איצטריכו ליה זוזי. שחזרו
בהן המוכרים:
בצורתא. יוקר הבא בשערים
פתאום:
זבנינהו לאפדנייהו. לקנות
חטין:

דארבי בעקולי הו קיימי. שעל
ידי שגדל הנהר הוצרכו הספינות
ללכת עקלקלות ואילו ידעו
המוכרים כן לא היו מוכרים
בתיהם ומשעת מכירה הוה ליה
טעות אבל היכא דמכירה לאו
בטעות הואי כגון חזרו בהן
מוכרי החיטין לאחר שמכרו אלו
בתיהם או שבאו חיטין ממקום
אחר שעדיין לא נעקרו ממקומם
לא הדרי:

אי הכי היינו ודאי דאמר ליה כו'
נמצאת מכשילן. דאי בעי לזבוני
קרקע לא ימצאו קונים:
ואמר לי' אין בצורתא בנהרדעא
משכח שכיח. וחיישינן לדלמא
אתו ארבי דקיימי בעקולי והדרי
זבינייהו שמע מינה טעמא משום
מקח טעות הוי דאי בדאתו חטין
ממקום קרוב או שבאו לאלו
לבדם דטעמא משום זבין ולא
איצטריכו ליה זוזי הוה מידי
דלא שכיח הוא וליכא מכשול:

איבעיא להו:

זבין ולא איצטריכו ליה זוזי,

הדרי זבני,

או:

לא הדרי זבני?

תא שמע:

דההוא גברא דזבין ארעא לרב פפא דאצטריכו ליה זוזי למיזבן תורי,
לסוף לא איצטריכו ליה,
ואהדריה ניהליה רב פפא לארעיה.

רב פפא לפנים משורת הדין הוא דעבד.

תא שמע:

דההוא בצורתא דהוה בנהרדעא,

זבנינהו כולי עלמא לאפדנייהו,

לסוף אתו חיטי.

אמר להו רב נחמן:

דינא הוא דהדרי אפדני למרייהו.

התם נמי,

זבני בטעות הו,

דאיגלאי מילתא דארבא בעקולי הוה קיימא.

אי הכי,

היינו דאמר ליה רמי בר שמואל לרב נחמן:

אם כן נמצאת מכשילן לעתיד לבא!

אמר ליה:

אטו כל יומא בצורתא שכיחא?!

אמר ליה:

אין,

בצורתא בנהרדעא משכח שכיחא.

והלכתא:

זבין, ולא איצטריכו ליה זוזי - הדרי זבני.

8. צז, א-ב

רס"י

מתניתין

אלמנה: בין מן האירוסין.

בין מן הנשואין - מוכרת שלא בבית דין.

רבי שמעון אומר:

מן הנשואין - מוכרת שלא בבית דין.

מן האירוסין - לא תמכור אלא בבית דין.

מפני שאין לה מזונות.

וכל שאין לה מזונות - לא תמכור אלא בבית דין.

גמרא

בשלמא מן הנשואין - משום מזוני,

אלא מן האירוסין - מאי טעמא?

צז,ב

אמר עולא:

משום חנא.

רבי יוחנן אמר:

לפי שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין.

מאי בינייהו?

איכא בינייהו:

גרושה.

למאן דאמר: "משום חנא" - גרושה נמי בעיא חן,

למאן דאמר: "לפי שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין" - גרושה לא איכפת ליה.

תנו:

וגרושה - לא תמכור אלא בבית דין.

בשלמא למאן דאמר: "לפי שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין" - גרושה לא איכפת ליה.

אלא למאן דאמר: "משום חנא" - גרושה נמי בעיא חן!

הא מני רבי שמעון היא.

אי רבי שמעון,

הא תנא ליה רישא: "מן האירוסין - לא תמכור אלא בבית דין!"

מהו דתימא: אלמנה מן האירוסין הוא לא נפיש חן דידה,

אבל גרושה נפיש חן דידה - אימא: תיבעי חן.

הא נמי תנינא:

כל שאין לה מזונות.

לאתניי מאי?

לא לאתניי גרושה.

לא!

לאתניי: מגורשת ואינה מגורשת,

כדרכי זירא.

דאמר רבי זירא:

כל מקום שאמרו מגורשת ואינה מגורשת - בעל חייב במזונותיה.

תא שמע:

נשם שמוכרת - שלא בבית דין.

כך יורשיה, יורשי כתובתה - מוכרים שלא בבית דין.

בשלמא למאן דאמר: "לפי שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין",

מתני'

בין מן האירוסין. שאין לה מזונות ומוכרת לכתובה:

בין מן הנשואין. שהיא מוכרת למזונות מוכרת שלא בבית דין:

רבי שמעון אומר מן הנשואין.

שהיא מוכרת למזונות:

מוכרת שלא בבית דין. שאי אפשר לה להיות יושבת ומתענה עד שיזדקקו לה בית דין אבל מן האירוסין שאין מכירתה אלא לכתובה לא תמכור אלא בבית דין:

גמ'

אלא מן האירוסין מאי טעמא.

לא אטרחוה רבנן [לבא] לבית דין ככל שאר מוציאי שטר חוב:

משום חנא. שיהו בעליהן לחן בעיניהן ולא ימנעו הנשים מלינשא לאנשים:

גרושה נמי בעיא חן. תקנתא דמשום חנא שהרי תקנת חכמים היא ולא מאהבת האיש הלכך מה לי אהובה מה לי שנואה:

ר"ש היא. דלית ליה חנא דגבי אלמנה מן האירוסין נמי משום דלכתובה קא מזבנה אמר לא תמכור אלא בב"ד:

דלא נפיש חן דידה. שלא היתה לה חיבת ביאה ולא ירע בעיני הנשים אם הוטרחה זו:

אימא תבעי חן. ואפי' לרבי שמעון:

הא נמי תנינא. בסיפא דמילתיה דרבי שמעון:

לא לאתניי גרושה. מן הנשואין דאי מן האירוסין הא אשמעינן אלמנה וכ"ש גרושה:

מגורשת ואינה מגורשת. ומן האירוסין ולא לאשמעינן דלא תמכור לכתובתה אלא בב"ד דהא מאלמנה שמעינן לה אלא אגב אורחיה אשמעינן דמגורשת ואינה מגורשת כגון זרק לה גיטה ספק קרוב לה ספק קרוב לו ברה"ר אין לה מזונות מן היתומים אם מת:

כדרכי זירא. דאמר בעלה חייב במזונותיה בחייו [ואשמעינן מתני' דדוקא בחייו] משום דמעוכבת בשבילו להנשא אבל לאחר מיתה לא דדלמא גרושין הוו ואין לה מזונות דמספיקא לא מפקי ממונא: יורשיה יורשי כתובתה גרסינן ולא גרסינן יורשי:

רפ"י

מאי חן איכא. הרי הנטרחים
לבית דין אנשים חן:
שירשתה בתה או אחותה.
דמשום דידה בעינן תקנתא שלא
תמשך מלהנשא:

כי היכי דאיהי - לא ניהא ליה דתתבוי,
יורשיה נמי - לא ניהא ליה דליבוי,
אלא למאן דאמר: "משום חנינא" - יורשיה מאי חן איכא!

תרגמה עולא:
כגון שירשתה בתה או אחותה.

9. צז, ב – צח, א

רס"י

מתני'

לא תמכור את השאר כו'. ר"ש
קאמר לה דאמר אין מוכרת
שלא בב"ד אלא למזונות וזו
מכיון שגבתה מקצתה אין לה
מזונות והכי מוקי לה בגמרא
כרבי שמעון:

וחכמים אומרים מוכרת היא.
לכתובתה אפילו לפרקים ואף על
פי כן מוכרת בינתיים למזונות
שלא בב"ד:

וכותבת. בשטר המכירה:
למזונות מכרתי. משום עצה
טובה כדאמר לעיל:

וגרושה לא תמכור. לכתובתה:
אלא בב"ד. למי"ד טעמא משום
אינו רוצה שתתבזה כו' הא לא
איכפת ליה ודברי הכל היא
ולמאן דאוקי טעמא משום חינא
הא ר"ש היא:

גמ'

מתני' מני. ת"ק דמתני':

מכרה כתובתה. כולה אין לה
מזונות דברי ר"מ אבל מכרה
מקצתה יש לה מזונות:

לא אמרינן מקצת כסף. מוהר
הבתולות שיש לה עדיין עליהם
הרי הוא ככולו ויתן לה מזונות:
פרט לבוגרת. ולא אמרינן מקצת
בתולים ככל הבתולים:

בתוליה. אי הוה כתיב והוא
אשה בתולה יקח:

בבתוליה. במקום בתולים
הקפיד הכתוב אבל נבעלה שלא
כדרכה והיא נערה כשרה
לכה"ג:

בתוליה קיימין. לענין בעילה
שלא נבעלה אפילו שלא כדרכה:

מתניתין

מכרה כתובתה,

או מקצתה,

משכנה כתובתה,

או מקצתה,

נתנה כתובתה לאחר,

או מקצתה - לא תמכור את השאר אלא בבית דין.

וחכמים אומרים:

מוכרת היא אפילו ארבעה,

וחמשה פעמים.

ומוכרת למזונות שלא בבית דין.

וכותבת: "למזונות מכרתי".

וגרושה - לא תמכור אלא בבית דין.

גמרא

מתניתין מני?

רבי שמעון היא.

דתניא:

"מכרה כתובתה,

משכנה כתובתה,

עשתה כתובתה אפותיקי לאחר - אין לה מזונות,

דברי רבי מאיר.

רבי שמעון אומר:

אף על פי שלא מכרה,

ולא משכנה כתובתה אלא מחציתה - אגדה מזונותיה".

למימרא:

דברי שמעון סבר: דלא אמרינן מקצת כסף ככל כסף,

ורבנן סברי: אמרינן מקצת כסף ככל כסף.

הא איפכא שמעינן להו!

דתניא:

"והוא אשה בבתוליה"¹⁹² (ויקרא כא, יג) - פרט לבוגרת,

שכלו בתוליה,

דברי רבי מאיר.

רבי אלעזר,

ורבי שמעון: מכשירין בבוגרת!"

התם - בקראי פליגי,

רבי מאיר סבר: 'בתולה' - אפילו מקצת בתולים.

'בתוליה' - עד דאיכא כולהו בתולים,

"בבתוליה" - בכדרכה אין,

שלא כדרכה - לא.

רבי אלעזר ורבי שמעון סברי: 'בתולה' - שלמה משמע,

'בתוליה' - אפילו מקצת בתולים

"בבתוליה" - שיהו כל בתוליה קיימין,

בין - בכדרכה,

בין - שלא כדרכה.

צח, א

רש"י

דתפסה כסא דכספא. ולא היה
בו שיעור כתובתה :

ההיא איתתא דתפסה כסא דכספא בכתובתה,
קתבעה מזוני.

אתאי לקמיה דרבא:

אמר להו ליתמי: זילו הבו לה מזונות,

לית דחש להא דרבי שמעון דאמר: "לא אמרינן מקצת כסף בכל כסף".

10. צח, א

רס"י

צריכה שבועה. שלא גבתה יותר:
ששמה לעצמה. לקחה שדה היתומים לעצמה בשומת כתובתה:
לא עשתה ולא כלום. ואם רצו היתומים להגבותה מעות לאחר זמן חוזרין ונוטלין אותה:
מאן שם ליד. ממך קבלת מכירה זו לא מבית דין ולא מיתומין לפיכך לא יצא הקרקע מרשות היתומין אבל היכא דשמת לאחרני נפק מרשות היורשין שהרי נתנו לה חכמים רשות למכור:
כיסתא. מספוא לשון אחר כסיתא גרס עצי אלמוגים שקורין קורא"ל:

שָׁלַח לִיה רַבָּה בְּרִיה דְּרַבָּא לְרַב יוֹסֵף:
 מוֹכֶרֶת שְׁלֹא בְּבֵית דִּין,
 צְרִיכָה שְׁבוּעָה,
 אוּ:
 אִין צְרִיכָה שְׁבוּעָה?
 וְתַבְעֵי לָךְ הַכְרָזָה!

אָמַר לִיה:
 הַכְרָזָה - לֹא קָמִיבְעִיא לִי,
 דָּאֲמַר רַבִּי זִירָא אָמַר רַב נַחֲמָן: אֲלֵמְנָה שֶׁשָּׂמָה לְעַצְמָהּ - לֹא עִשְׂתָּה וְלֹא כָלוּם.

הִיכִי דְמִי?
 אִי דְאֶכְרוּז - אֲמַאי "לֹא עִשְׂתָּה וְלֹא כָלוּם"?
 אֶלָּא לָאו דְלֹא אֶכְרוּז,
 וְלַעֲצָמָה - הוּא שְׁלֹא עִשְׂתָּה וְלֹא כָלוּם,
 הָא לְאַחֵר - מַה שֶּׁעִשְׂתָּה עִשְׂתָּה.

לְעוֹלָם דְּאֶכְרוּז,
 וְדָאֲמַרִּי לָהּ: מֵאן שָׁם לִיד!

כִּי הָאִי,
 דִּהֵהוּא גִבְרָא דְאֶפְקִידוּ גִבִּיָּה כִּיסְתָּא דִּיתְמִי.
 אֲזַל שָׂמָה לְנַפְשִׁיהּ,
 בְּאַרְבַּע מָאָה זוּזִי,
 אֲיִיקַר קָם בְּשִׁית מָאָה.
 אֶתְנָא לְקַמִּיָּה דְרַבִּי אָמִי,
 אָמַר לִיה: מֵאן שָׁם לָךְ?

וְהִלְכְתָּא:
 צְרִיכָה שְׁבוּעָה,
 וְאִינָה צְרִיכָה הַכְרָזָה.

11. צח, א-ב

רפ"י

מתני'

שֶׁהַמָּאֲתִים בַּמָּנָה נִתְקַבְּלָה
כְּתוּבָתָהּ. דֹּאמְרִין לָהּ אֶת
אִפְסָדָתָה:

מכרה בטל. שאותו דינר אין לה
רשות למכור נמצא שכל המכר
טעות שהרי בבית אחת היה:
לעולם מכרה קיים. והיא תחזיר
את הדינר ליורשין דמה
הפסידתן:

עד שיהא. באונאה כדי שאילו
לא היתה האונאה היה משתייר
בשדה בת תשעה קבין או
האונאה עצמה תשעה קבין והוא
הדין אם נשאר ליתומים שם
לבד האונאה ט' קבין דכיון דיש
ליתומים קרקע שם כשיעור
שדה יאמרו לה אין רצוננו
למכור קרקע הראוי לנו אבל אם
אין האונאה ראויה להצטרף
לכדי שדה לא הפסידתן כלום:
ובגנה בת חצי קב. שזה שיעור
גנה:

וכדברי ר' עקיבא. ששמענו ממנו
במקום אחר בבית רובע הוא
שיעור גנה:

גמ'

כאן שנה רבי. במשנתנו למדנו
רבי:

הכל לבעל המעות. השולח
שלוחו לשוק לסחורה ולקח בזול
הכל לבעל המעות ולא מצי
למימר אנא ארווחי:

כדתניא. דאיכא פלוגתא דתנאי
בהא מילתא ומסקנא שמעינן
דבדבר שאין לו קצבה אית ליה
לר' יוסי הכל לבעל המעות וסתם
לן רבי במתני' דהכא כר' יוסי
דמתניתין נמי דבר שאין לו
קצבה הוא דכל קרקע נמכר
באומדן זה בפחות וזה ביוקר:

הוסיפו לו אחת יתירה.
בתוספתא דמסכת דמאי היא:

שיש לו קצבה. כגון קטנית
הנמכר בחנות במדה מלא כלי
בפרוטה אם הוסיפו אחת יתירה
חולקין דמתנה הואי יש לומר
לשליח נתנה ויש לומר לבעל
מעות נתנה:

דבר שאין לו קצבה. כגון טלית
וחלוק וירק הנמכרים באומדן
פעמים מוותר למכור בזול
ופעמים בצמצום הכל לבעל
מעות שאין כאן מתנה אלא
מכר:

מתניתין

אלמנה שהיתה כתובתה מאתים,
ומכרה שוה מנה במאתים,
או שוה מאתים במנה - נתקבלה כתובתה.

היתה כתובתה מנה,

ומכרה שוה מנה ודינר במנה - מכרה בטל.

אפילו היא אומרת: אחזיר דינר ליורשין - מכרה בטל.

רבן שמעון בן גמליאל אומר:

לעולם מכרה קיים,

עד שתהא שם כדי שתשייר בשדה בת תשעה קבין,

ובגנה בת חצי קב

וכדברי רבי עקיבא

בית רובע.

היתה כתובתה ארבע מאות זוז,

ומכרה לזה - במנה,

ולזה - במנה,

ולזה - במנה¹⁹³,

ולאחרון יפה מנה ודינר - במנה:

של אחרון - בטל,

ושל כולן - מכרן קיים.

גמרא

מאי שנא **"שוה מאתים במנה"** דאמרי לה: את אפסדת,

"שוה מנה במאתים" גמי תימא: אנא ארווחנא!

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה:

צח, ב **כאן שנה רבי** - הכל לבעל המעות.

קדתינא:

"הוסיפו לו אחת יתירה - הכל לשליח,

דברי רבי יהודה.

רבי יוסי אומר: חולקין."

והתניא:

"רבי יוסי אומר:

הכל לבעל המעות!"

אמר רמי בר חמא:

לא קשיא:

כאן - בדבר שיש לו קצבה,

כאן - בדבר שאין לו קצבה.

אמר רב פפא:

הלכתא: דבר שיש לו קצבה - חולקין,

דבר שאין לו קצבה - הכל לבעל המעות.

מאי קא משמע לן?

שינויא דשנינן שינויא הוא.

¹⁹³ ירושלמי וכמה כתבי יד. גירסת וילנא: שורה זו אינה קיימת

12. צח, ב - צט, ב

רס"י

אמר ליה זבין לי ליתכא. אמר לשלוחו מכור משדותי בית חצי כור:
וליתכא מיהא קני. לוקח ואם בא בעל הבית לחזור אינו חוזר: **תן להם חתיכה.** חתיכה מבשר שיש לי בכלי:
והוא אמר להם טלו שטים. שטים כל אחד מכם:
והם נטלו שלש שלש. ולבסוף נמצא בשר של הקדש:
כולן מעלו. בעל הבית מעל שהאחת היתה מדעתו והשליח מעל בשניה והאורחין בשלישית:
אחת מדעת בעל הבית. והרי עשה בה שליחותו:
מאי לאו דזבין שוה מנה ודינר במנה ודינר. שלא היה במנה ודינר שום טעות:
ומאי במנה. דקתני:
במנה שלה. כלומר בשביל מנה שהיה לה להתקבל מכרה שוה מנה ודינר ובשוי:
ומאי אפילו היא אומרת. פשיטא דעל כרחך של יתומים הוא:
דינר מקרעי. אחזיר ואקנה מן הלוקח שוה הדינר ואחזירנו להם:
בדאזיל. ומשום הכי מכרה בטל דטעתה שמכרה שוה מנה ודינר במנה:
הא מדסיפא כו'. דתרתני בדאזיל למה לי לאשמועין:
דאזיל בדינמי. שלא היה לה עוד עליהם כלום שהרי באחרון טעתה:
אבל בדידה. כגון שטעתה אצל אחד מן הראשונים שהיה הטעות עליה שהרי יש לה עוד לגבות ולמכור מהן מכרה קיים דאין אונאה בקרקעות וכ"ש שאין כאן שתות שיעור אונאה:

איבעיא להו:

אמר ליה זבין לי ליתכא,

ואזל זבין ליה כורא - מאי?

מוסיף על דבריו הוא - וליתכא מיהא קני,

או דלמא:

מעביר על דבריו הוא - וליתכא נמי לא קני?

אמר רב יעקב מנהר פקוד משמיה דרבנא:

תא שמע:

"אמר בעל הבית לשלוחו: 'תן להו חתיכה לאורחיו'.**והוא אומר: 'טלו שטים'.****והו נטלו: שלש - כולן מעלו"** (מעילה כ.).

אי אמרת בשלמא: "מוסיף על דבריו" הוי - משום הכי בעל הבית מעל.

אלא אי אמרת: "מעביר על דבריו" הוי - בעל הבית אמאי מעל?

והתנן:

"השליח שעשה שליחותו - בעל הבית מעל,**לא עשה שליחותו - שליח מעל"** (מעילה כ.).

הכא במאי עסקינן:

דאמר להו: "טלו אחת - מדעתו של בעל הבית,

ואחת - מדעתו",

ושקלו אינהו - תלת.

תא שמע:

"היתה כתובתה מנה,**ומכרה שוה מנה ודינר במנה - מכרה בטל".**

מאי לאו דזבין שוה מנה ודינר במנה ודינר,

ומאי "במנה" - מנה שלה,

ומאי "אפילו"?

אפילו היא אומרת "אחזיר את הדינר ליו"שים בדינר מקרקעי",

וקתני: "מכרה בטל".

אמר רב הונא בריה דרב נתן:

לא,

בדאזיל.

צט,א

הא מדסיפא - בדאזיל,

הוי רישא - בלא אזיל!

דקתני סיפא: "היתה כתובתה ארבע מאות זוז,

מכרה לזה - במנה,**ולזה - במנה,****ולאחרון יפה מנה ודינר - במנה:****של אחרון - מכרה בטל,****ושל כולן - מכרו קיים!"**

לא,

רישא וסיפא - בדאזיל,

וסיפא הא קא משמע לן:

טעמא דאזיל בדינמי,

אבל בדידה - מכרה קיים.

הא מדרישא שמעת מינה:

"היתה כתובתה מאתים ומכרה שוה מנה במאתים,

או שוה מאתים במנה - נתקבלה כתובתה!"

מהו דתימא:

התם - הוא דאיסתלקא לה מהאי ביתא לגמרי,
אבל הכא - ניגזור מנה ראשון אטו מנה אחרון,
קא משמע לן.

ואיפא דאמרי:

הא לא תיבעי לה:

הכא דאמר ליה: "זיל זבין לי ליתכא" וזבין ליה כורא,
ודאי מוסיף על דבריו הוי.

פי תיבעי לה:

דאמר ליה: "זיל זבין לי כורא" ואזיל וזבין ליה ליתכא - מאי?

מי אמרינן:

דאמר ליה: דטבא לה עבדי לה,

דאי לא מצטרכי לה זוזי לא מצית הדרת ביה,

או דלמא:

אמר ליה: לא נחא לי דליפשו שטרי עילואי?

אמר רבי חנינא מסורא:

תא שמע:

"נתן לו דינר של זהב ואמר לו: 'הבא לי חלוק',

והלך והביא לו בשלש חלוק,

ובשלש טלית - שניהם מעלו" (מעילה כא.).

אי אמרת בשלמא: שליח כי האי גוונא עושה שליחותו, ומוסיף על דבריו הוי,

משום הכי בעל הבית מעל,

אלא אי אמרת: מעביר על דבריו הוי - אמאי מעל?

הכא במאי עסקינן:

דאייתי ליה שוה שש בשלש.

אי הכי,

שליח אמאי מעל?

אטלית.

אי הכי,

אימא סיפא:

"רבי יהודה אומר:

אף בזה בעל הבית לא מעל,

מפני שיכול לומר: חלוק גדול הייתי מבקש,

ואתה הבאת לי חלוק קטן ורע!"

מאי "רע"?

רע בדמים,

דאמר ליה: אי אייתית לי בשית - כל שכן דהוה שוה תרתי סרי.

דיקא נמי דקתני:

"מודה רבי יהודה בקטנית ששניהם מעלו,

שהקטנית - בסלע,

וקטנית - בפרוטה,

שמע מינה.

צטב,

רס"י

נתקבלה כתובתה. ולא אמרינן
מכרה בטל:

התם הוא דאיסתלקא לה.
במכירה ראשונה מהאי ביתא
לגמרי וליכא למיגזר מידי אבל
הכא דבמכירה ראשונה לא
איסתלקא לה אימא אם טעתה
במנה ראשון נמי יהא מכרה
בטל:

אטו מנה אחרון. דלא ניתי
למימר מכרה קיים קא משמע לן
דאפי"ה דוקא דטעתה במנה
אחרון אבל במנה ראשון מכרה
קיים:

דאי לא מצטרכי לך זוזי.
ותתחרט במכירתך לא היית
יכול לחזור אם מכרתיה:

דינר של זהב. שוה כ"ה דינרין
כסף כדאמרי' בהזהב (ב"מ מד:)
והם ששה סלעים:

והביא לו בשלש סלעים חלוק.
דהוי דומיא דזבין לי כורא וזבין
ליתכא שהרי צוהו למכור כל
הדינר בחלוק:

אמאי מעל. אע"ג דליכא למימר
הכא טעמא דאפושי שטרי מיהו
אי בעלמא מעביר על דבריו הוי
על כרחין לא עשה שליחותו:

שוה שש. דהוה ליה עשה
שליחותו דחלוק בת שש אמר
ליה:

אטלית. שהסלעים האחרונים
מדעתו הוציאם ולא מדעת בעל
הבית:

רע בדמים. שקנאו בדמים
מועטים והוא צוהו לקנותו בשש
ואי"ת מאי אכפת ליה:

דא"ל אי אייתית לי בשית כל
שכן. דמרווחנא טפי דהוי שוה
תרתי סרי סלעים גדולים
שהלוקח הרבה ביחד מוזלי גביה
טפי:

דיקא נמי. דרע דקאמר ר' יהודה
רע בדמים קאמר ובדאייתי ליה
שוה שש וטעמא כדאמרן
מדקתני מודה בקטנית דהתם
לא מצי למימר כל שכן דאי
מיתית בדינר זהב היה שוה
יותר מכפלים דהו מוזלי גבך
טפי:

שהקטנית בסלע. היא קטנית
בפרוטה לפי חשבון פרוטות
בסלע דמשום דזבין טפי לא
מוזלי גביה כדמסיים ואזיל
באתרא דמזבני בכני:

רס"י

כנא כנא בפרוטה. אם אתה חפץ יותר שלח עוד וקח ואם רישא חלוק רע ממש קאמר שאינה שוה אלא שלש ודכוותה גבי קטנית דא"ל הבא לי בסלע פולין והביא לו בחצי סלע כשוה חצי סלע ובחצי סלע אחר הביא לו מין אחר אמאי מעל בעל הבית לימא ליה לשוה סלע הייתי צריך פולין:

בשומא. באומד:

של כולן מכרן קיים. והא הכא דלזבונא בארבע מאה שדרה ומכרה לראשון במנה דהיינו זבין לי כורא וזבין ליה ליתכא: **בקטיני.** לא היו שדות הללו יחד ואין ראוין לאדם אחד דמעיקרא אדעתא דחכי נעשית שליח:

היכי דמי?

אילמא: באתרא דמזבגני בשומא - היכא דיהיב ליה סלע מוזלי גביה טפי!

אמר רב פפא:

באתרא דכ"יילי בכני,

דאמר ליה: "כנא כנא בפרוטה".

תא שמע:

"היתה כתובתה ארבע מאות זוז,

ומכרה לזה - במנה,

ולזה - במנה,

ולאחרון יפה מנה ודינר - במנה, של אחרון בטל ושל כולן מכרן קיים!"

כדאמר רב שישא בריה דרב אידי: בקטיני,

הכא נמי בקטיני.

13. צט, ב

רפ"י

פשיטא אמר: לשלוחו מכור לי בית כור משדותי לאחד ולא לשנים:

האמר לאחד ולא לשנים. ואפילו אם תמצא לומר זבין לי כורא וזבין ליה ליתכא מכרו קיים הכא בטל דגלי דעתיה דקפיד באפושי שטרי:

אמר לאחד סתמא. ולא פירש ולא לשנים מי הוי גלוי דעתא או לא:

לאחד ואפי' לשנים. דלאו אורחיהו דאינשי דקפדי והאי נמי לא קפיד אלא אורחא לאישתעווי הכי ואי הוה קפיד הוה מפרש ליה ולא לשנים:

ואע"ג דטעה שליח. ומכר בזול נימא נמי דמקחו קיים:

והאמר מר אין אונאה לקרקעות. גרסינן ומשנה היא בפרק הזהב: תורם כדעת בעל הבית. כפי מה שהוא מכיר בו אם עין יפה אחד מארבעים ואם עין רעה אחד מששים:

פיחת עשרה. שתרם אחד מארבעים:

תרומתו תרומה. דאמר ליה בהכי אמדתיך:

הוסיף עשרה. אחד מששים:

ואילו גבי בעל הבית תניא כו'. והכא תניא פיחת עשרה תרומתו תרומה אבל טפי לא:

ת"ש היתה כתובתה כו'. ואי אפושי שטרי קפידא היא נהי נמי דיתומין לא גלו דעתיהו אגן מיהא דיד יתומין בעינן למיהוי אית לן למימר מכרן בטל:

פשיטא אמר: "לאחד, ולא לשנים" - האמר ליה "לאחד ולא לשנים".
אמר ליה: "לאחד" סתמא - מאי?

רב הונא אמר:

"לאחד" - ולא לשנים.

רב חסדא ורבה בר רב הונא דאמרי תרין:

"לאחד" - ואפילו לשנים,

"לאחד" - ואפילו למאה.

איכלע רב נחמן לסורא,

עול לגביה רב חסדא ורבה בר רב הונא, אמרו ליה:

כי האי גוונא - מאי?

אמר להו: "לאחד" - ואפילו לשנים,

ל"אחד" - ואפילו למאה.

אמרו ליה:

אף על גב דטעה שליח?

אמר להו:

טעה שליח - לא קאמינא.

אמרו ליה:

והאמר מר: "אין אונאה לקרקעות" (בבא מציעא נו.)!

הני מילי היכא דטעה בעל הבית,

אבל טעה שליח - אמר ליה: "לתקוני שדרתיך ולא לעוותי".

ומנא תימרא דשאני בין שליח לבעל הבית?

דתנן:

"האומר לשלוחו: 'צא ותרם' - תורם כדעת בעל הבית,

ואם אינו יודע דעתו של בעל הבית - תורם בבינונית, אחד מחמשים.

פיחת עשרה,

או הוסיף עשרה - תרומתו תרומה" (תרומות ד, ד).

ואילו גבי בעל הבית:

תניא:

"תרם ועלה בידו אפילו אחד מעשרים - תרומתו תרומה".

תא שמע:

"היתה כתובתה ארבע מאות זוז,

מכרה לזה - במנה,

ולזה - במנה,

ולאחרון שוה מנה ודינר - במנה:

של אחרון - בטל,

ושל כולן - מכרן קיים!"

אמר רב שישא בריה רב אידי:

בקטיני.

14. צט, ב

רס"י

מתני'

אגרת בקורת. הכרזה ולשון בקורת שמבקרין אותה בני אדם ע"י הכרזה:

גמ'

שליח כמאן. שליח דטעה כמאן דיינינן ליה כאלמנה דיינינן ליה שבטעות כל דהו בטל כדתנן שוה מנה ודינר במנה מכרה בטל או כדיינינן הוא ועד דטעה בשתות: **לאו לדידהו.** לאו לצורך עצמן מוכרים:

מתניתין

שום הדיינין:

שפיחתו שתות,

או הוסיפו שתות - מכרו בטל.

רבו שמעון בן גמליאל אומר:

מכרו קיים.

אם נן מה בן בית דין יפה?

אבל אם עשו אגרת בקורת ביניהן,

אפילו מכרו שוה מנה במאתים

או שוה מאתים במנה - מכרו קיים.

גמרא

איבעיא להו:

שליח - כמאן?

קא, רבא אומר רב נחמן:

שליח כדיינין.

רב שמואל בר ביסנא אומר רב נחמן:

כאלמנה.

"רבא אומר רב נחמן: שליח כדיינין": מה דיינין - לאו לדידהו,

אף שליח - נמי לאו לדידהו,

לאפוקי אלמנה - לדידהו.

"רב שמואל בר ביסנא אומר רב נחמן: כאלמנה" - מה אלמנה - יחידה,

אף שליח - יחיד,

לאפוקי בית דין - רבים נינהו.

והלכתא:

שליח כאלמנה.

ומאי שנא מהא דתנן:

"האומר לשלוחו: 'צא ותרום' - תורם נדעת בעל הבית,

ואם אינו יודע דעתו של בעל הבית - תורם בבינונית, אחד מחמשים.

פיחת עשרה,

או הוסיף עשרה - תרומתו תרומה" (תרומות ד, ד)?

התם - כיון דאיכא תורם בעין רעה,

ואיכא תורם בעין יפה,

אמר ליה: להכי אמדתיה.

אבל הכא - טעותא הוא,

אמר ליה: לא איבעי לך למיטעי.

15. ק, א

רפ"י

בית דין מעמידין להן אפוטרופוס. לכל אחד ואחד מן הקטנים:
ובורין להם. כל אפוטרופוס לתינוק שלו:
אי דלא טעו. למה ימחו:
ברוחות. טוב לי ליטול חלקי במזרח שיש לי אצלה שדה שנפלה לי מבית אבי אמי:
והחזיר רבי את המעשה. דנראה בעיניו טעם הגון מה ששנינו במשנתנו א"כ מה כח ב"ד יפה:
לימא בהא פליגי. רב דימי ורב ספרא רב דימי סבר דין הטועה בדבר המשנה שלא עשה כמשנה חוזר ולא אמרי' מה שעשה עשוי וישלם מביתו אלא בטועה בשיקול הדעת כמו שמפורש בסנהדרין והאי נמי דבר משנה הוא שאע"פ שנחלקו חכמים על רבן שמעון הרי נתן טעם לדבריו ורב ספרא שאינו שונה עשה והחזיר סבר אם עשה לא היה יכול לחזור:

[שום הדיינין:

שפיחתו שתות,

או הוסיפו שתות - מכרן בטל.

רבן שמעון בן גמליאל אומר:

מכרן קיים.

אם כן מה כח בית דין יפה?!

אמר רב הונא בר חנינא אמר רב נחמן:

הלכה כדברי חכמים.

ולית ליה לרב נחמן: "מה כח בית דין יפה"?

והאמר רב נחמן אמר שמואל:

יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהן,

בית דין מעמידין להן אפוטרופוס,

ובורין להם חלק יפה - הגדילו יכולין למחות.

ורב נחמן ידיה אמר:

הגדילו - אין יכולין למחות,

אם כן מה כח בית דין יפה!

לא קשיא:

הא - דטעו,

הא - דלא טעו.

אי "לא טעו" - במאי יכולין למחות?

ברוחות.

כי אתא רב דימי אמר:

מעשה ועשה רבי - כדברי חכמים.

אמר לפניו פרטא בנו של רבי אלעזר בן פרטא בן בנו של רבי פרטא הגדול:

אם כן מה כח בית דין יפה?!

והחזיר רבי את המעשה.

רב דימי מתני הכי.

רב ספרא מתני הכי:

מעשה וביקש רבי לעשות כדברי חכמים,

אמר לפניו פרטא בנו של רבי אלעזר בן פרטא בן בנו של רבי פרטא הגדול:

אם כן מה כח בית דין יפה?

לא עשה רבי את המעשה.

לימא בהא קמיפלגי:

מר סבר: טעה בדבר משנה - חוזר,

ומר סבר: אינו חוזר.

לא,

דכולי עלמא: טעה בדבר משנה - חוזר,

ומר סבר: הכי הוה מעשה,

ומר סבר: הכי הוה מעשה.

16. ק, א-ב

רס"י

אחריותא איתמי. אם נמצאת השדה גזולה או משועבדת לאחר וטרפה מן הלוקח בחובו חוזר הלוקח על היתומים שהאלמנה שליח של יתומים היתה:

וכן בי דינא דזבין. שדה יתומים למזון האשה והבנות אחריות איתמי:

כל דזבין מבי דינא אדעתא דנפיק ליה קלא זבין. לפי שהן מוכרים בהכרזה ובטוח הלוקח שאילו היו עליה עסיקין היו יוצאין ומערערין הלכך שלא באחריות הוא לוקח קמ"ל:

אמר רב יוסף:

ארמלתא דזבינה - אחריות איתמי.
ובית דין דזבין - אחריות איתמי.

פשיטא!

אלמנה - לא איצטריכא ליה,

כי איצטריך ליה - בי דינא,

מהו דתימא: ^כל דזבין מבי דינא - אדעתא למיפק ליה קלא הוא דזבין,
קא משמע לן.

קב

17. ק, ב

"שום הדינין:
שפיתנו שתות,
או הוסיפו שתות - מכרן בטל.

רבן שמעון בן גמליאל אומר:
מכרן קיים".

ועד כמה?

אמר רב הונא בר יהודה אמר רב שישת:
עד פלגא.

תניא נמי הכי:
"אמר רבן שמעון בן גמליאל:
בית דין שמכרו שוה מאתים במנה,
או שוה מנה במאתים - מכרן קיים".

18. ק, ב

רפ"י

וחוזרין. ואין אומרין מה שעשה עשוי וישלם מביתו אלא הדרי זביני:
נעשו. בתמיה הא ודאי טעו בדבר השנוי במשנה:
שום ההקדש. גזבר המוכר קרקע של הקדש:
ששים יום. מושכים ימי הכרזה:
שם יגבנו. כשנאספין לראותם כדי ללוקחם:
[השטרות]. שמוכרין שט"ח של יתומים לאחרים):
בשעה שמכריזין. כדמפרש שיש שעה שאין פנאי להמתין משך ימי הכרזה כגון לכרגא ולמזוני ולקבורה:
לכרגא. לפרוע למלך כסף גולגולת היתומים:

אמר אמימר משמיה דרב יוסף:

בית דין שמכרו בלא הכרזה - נעשו כמי שטעו בדבר משנה וחוזרין.

נעשו"?

ודאי טעו!

דתנן:

"שום היתומין - שלשים יום,**ושום ההקדש - ששים יום,****ומכריזין בבקר ובערב"** (ערכין כא):

אי מההיא,

הנה אמינא: הני מילי שלית,

אבל בית דין - לא,

קא משמע לן.

איתיביה רב אשי לאמימר:

"שום הדיינין שפיתחו שתות,**או הותרו שתות - מכרן בטל"**,

הא שוה בשוה - מכרן קיים.

מאי לאו דלא אכרוז!

לא,

בדאכרוז.

הא מדסיפא - בדאכרוז,

הני רישא - בדלא אכרוז,

דקתני סיפא: **"אם עשו אגרת בקורת,****אפילו מכרו שוה מנה במאתים,****או שוה מאתים במנה - מכרן קיים"**!

אלא לעולם בדלא אכרוז,

ולא קשיא:

כאן - בדברים שמכריזין עליהן,

כאן - בדברים שאין מכריזין עליהן.

ואלו הן דברים שאין מכריזין עליהן: העבדים,

והמטלטלין,

והשטרות.

"עבדים" - טעמא מאי?

שמא ישמעו ויברחו.

מטלטלין,

ושטרות?

שמא יגנבו.

ואיבעית אימא:

כאן - בשעה שמכריזין,

כאן - בשעה שאין מכריזין.

דאמרי נהרדעי:

לכרגא,

רפ"י

משום דקרו להו כו'. גנאי וחרפה
 היא להם כשקונים נכסים שבית
 דין מוכרין לפי שמחמת דוחק
 שהנושה לוחץ את היתומים או
 את הלוח לוקחים הלקוחות
 בזול ומבזין אותן וקורין להן
 אוכלי שדות הכרזה:

למזוני,

ולקבורה - מזבנין בלא אכרזתא.

ואיבעית אימא:

כאן - במקום שמכריזין,

כאן - במקום שאין מכריזין.

דאמר רב נחמן:

מעולם לא עשו אגרת בקורת בנהרדעא.

סבור מינה: משום דבקיאי בשומא.

אמר ליה רב יוסף בר מניומי:

לדידי מיפרשא לי מיניה דרב נחמן:

משום דקרו להו: "בני אכלי נכסי דאכרזתא".

19. ק, ב

רס"י

לאלתר. סמוך למיתת אביהן
שלא ירקבו:
דמקרב שוקא. יומא דשוקא:
איצצא. טעם הקרוב להחמיץ
איגרו"ם בלע"ז:
זוזא חריפא. ממהר לבא לפי
שהכל צריכין לכך ומביאין מעות
ואין מקיפין להן באשראי:
לסיכרא. שם מקום:
מהו לאמטויי. שיש לחוש שלא
תטבע הספינה:

אמר רב יהודה אמר שמואל:
מטלטלין של יתומים - שמין אותן,
ומוכרין אותן לאלתר.

רב חסדא אמר אבימי:
מוכרין אותן לשווקים.

ולא פליגי:
הא - דמיקרב שוקא,
הא - דמרחק שוקא.

רב כהנא הוה בידיה שכרא דרב משרשיא בר חילקאי יתמא.
שהייה עד ריגלא,
אמר: אף על גב דנפל ביה איצצתא - מיתתי זוזא חריפא.

רבינא הוה בידיה חמרא דרבינא זוטא יתמא בר אחתניה.
הוה לדידיה נמי חמרא,
הוה קמסיק ליה לסיכרא.
אתא לקמיה דרב אשי, אמר ליה: מהו לאמטויי בהדן?
אמר ליה: זיל,
לא עדיף מדידך¹⁹⁴.

¹⁹⁴ בכתב יד מינכן, וכך מובא ברמב"ם, ריף ורא"ש מובא גירסה אחרת, שאם אין חשש בהחמצת היין אם יישאר כאן, אסור לסכנו בשביל תוספת ריווח, אבל כשעושה כן בשלו.

20. ק, ב - קא, א

רפ"י

מתני'

השניה. שניה לעריות שהן מדברי סופרים המפורש ביבמות בפי' ב' (דף כא.):

אין להן כתובה. ממאנת משום דמצמח יוצאה שניה קנסא דרבנן הוא כדאמרין ביבמות בפרק יש מותרות (דף פה.): מפני שהיא מרגילתו לנושאה שאינה מפסדת כלום בנשואין שאינה נפסלת בהן וולדה כשר איילונית משום דמקח טעות הוא:

ולא פירות. דין פירות והוא פירקונה שתקנו חכמים תחת פירות נכסי מלוג שהוא אוכל אין לה ואם נשבת אינו חייב לפדותה דתנאי כתובה ככתובה וכיון דאין לה כתובה אין לה תנאי כתובה [ואית דאמרי כלומר אף לא פירות אם אכלן אין משלם לה פירות נכסי מלוג שאכל ואע"ג דקיימא לן בפרקין דלעיל (דף מז.): תקנו פירקונה תחת פירות נכסי מלוג שהוא אוכל כדתנן לא כתב לה אם תשתבאי אפרקין חייב לפדותה והאי לא קרינן בה ואותבינך לי לאינתו אפי' הכי לא ישלם פירות דתנאי כתובה ככתובה כי הכי דקנסיה רבנן דלא גביא נכסי צאן ברזל שהכניסה לו משלה בתורת כתובה קנסיה נמי דלא תגבה מיניה פירות שאכל בתנאי כתובה של פירי שהוא תנאי בית דין שאינו כתוב בשטר הכתובה ואף דין פירות] וכן מזונות נמי תנאי כתובה נינהו ולקמן בפרק בתרא (דף קז.): אמרינן כיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות אי אתה יכול לומר ביושבת תחתיו שהרי בעלה חייב במזונותיה אלא שאם הלך למדינת הים ולוותה ואכלה ועמדה ומיאנה אינו משלם:

ולא בלאות. שחקי בגדים שהביאה לו בשומא ולבשן הוא אינו מחזירן לה ביציאתה: **אלמנה לכהן גדול.** יש לה כתובה מפני שהיא פסולה וולדה פסול על ידי נשואין לפיכך אינה מרגילתו אלא הוא מרגילה ומשדלה לינשא לו לפיכך קנסו אותו ליתן כתובה:

גמ'

רב תני קטנה היוצאה בגט אין לה כתובה. קסבר אין נישואי קטנה אלא כמפותה בעלמא:

לא פסלה מן האחין. שמוותרת לקרוביו כאנוסה וכמפותה דתנן (יבמות דף צז.): נושא אדם אנוסת אביו כו':

ולא פסלה מן הכהונה. משום גרושה שאין אלו גירושין אלא עקירת נשואים הראשונים דאמרה אי אפשי בקדושי אמי:

ממאנת אינה צריכה להמתין שלשה חדשים. לאחר מיאונה דעקרתיה לנשואין ואינה בכלל שאר תקנות שגזרו חכמים לכל שאר הנשואות שצריכות להמתין אחר יציאתן מבעליהן שלשה חדשים:

יוצאה בגט צריכה להמתין ואע"ג דליכא לספוקי קטנה במעוברת לא חילקו חכמים בתקנתן בנשואות:

מתניתין

הממאנת,

השניה,

והאילונית - אין לה: כתובה,

ולא פירות,

ולא מזונות,

ולא בלאות.

אם מתחלה נשאה לשם אילונית - יש לה כתובה.

אלמנה לכהן גדול,

גרושה,

וחלוצה לכהן הדיוט,

ממזרת,

ונתינה לישראל,

בת ישראל לנתין,

ולממזר - יש להם כתובה.

גמרא

רב תני:

"קטנה - יוצאה בגט,

אין לה כתובה".

וכל שכן ממאנת¹⁹⁵.

שמואל תני:

"ממאנת - אין לה כתובה".

אבל יוצאה - בגט,

יש לה כתובה¹⁹⁶.

ואזדא שמואל לטעמיה,

דאמר שמואל:

ממאנת - אין לה כתובה,

יוצאה - בגט,

יש לה כתובה.

ממאנת - לא פסלה מן האחין,

ולא פסלה מן הכהונה.

יוצאה - בגט,

פסלה מן האחין,

ופסלה מן הכהונה.

ממאנת - אינה צריכה להמתין שלשה חדשים.

קא, א יוצאה - בגט,

צריכה להמתין שלשה חדשים.

מאי קא משמע לן?

תנינא כולהו:

"הממאנת באיש - הוא מותר בקרובותיה,

¹⁹⁵ יש הגורסים שמשפט זה - חלק מהמשנה¹⁹⁶ יש הגורסים שמשפט זה - חלק מהמשנה

רפ"י

אליבא דר"א כ"ע לא פליגי.
כלומר הא דאמרת שמואל
דאמר כ"י יהושע ולא כרבי
אליעזר שפיר קאמרת דמודה
שמואל דלרבי אליעזר אין
כתובה לשום קטנה דהשתא
ירושתה ומציאתה דמדידה
לדידה קאמר דלא מיתוקמא
בה תקנתא דרבנן כ"ש כתובתה
דמדידה לדידה שהרי כשתקנו
חכמים נשואין ליתומה ע"י אמה
ואחיה להנאתה ולטובתה תקנו
כדאמרינן ביבמות בפי חרש
שנשא את הפקחת כדי שלא יהו
נוהגים בה הפקר שאין קטנה
יודעת לשמור עצמה
מלהתפתות:
כי פליגי אליבא דרבי יהושע.
כלומר הא דאמרת דרב כר"א
ולא כרבי יהושע ליתא דרב
אפילו לר' יהושע אמרה:
ע"כ לא קאמר ר' יהושע.
דמעשה קיימין אלא מדידה
לדידה כגון ירושתה ומעשה
ידיה ומציאתה שיהו לבעל כי
היכי דלא לימנעו מלישא אותה
וחכמים גזרו שתנשא כדי שלא
ינהגו בה הפקר:
אבל מדידה לדידה. כגון כתובה
ותנאי כתובה:

והיא מותרת בקרובין,
ולא פסלה מן ההוונה.
נתן לה גט - הוא אסור בקרובותיה,
והיא אסורה בקרובין,
ופסלה מן ההוונה" (יבמות קח.).!

צריכה להמתין לשלשה חדשים,
איצטריכא ליה דלא תנן.

לימא כתנאי:

"רבי אליעזר אומר:

אין מעשה קטנה כלום - ואין בעלה זכאי במציאתה,

ולא במעשה ידיה,

ולא בהפרת נדריה,

ואינו יורשה,

ואינו מיטמא לה.

כללו של דבר:

אינה באשתו לכל דבר,

אלא שצריכה מיאון.

רבי יהושע אומר:

מעשה קטנה כלום - ובעלה זכאי במציאתה,

ובמעשה ידיה,

ובהפרת נדריה,

ויורשה,

ומיטמא לה.

כללו של דבר:

הרי היא באשתו לכל דבר,

אלא שיוצאה במיאון".

לימא רב דאמר כדרבי אליעזר,
ושמואל דאמר כרבי יהושע?

אליבא דרבי אליעזר כולי עלמא לא פליגי.

כי פליגי אליבא דרבי יהושע: שמואל כרבי יהושע,

ורב: עד כאן לא קאמר רבי יהושע ה"תם אלא מדידה לדידה,

אבל מדידה לדידה לא.

21. קא, א

רפ"י

"ולא בלאות".

אמר ליה רב הונא בר חייא לרב כהנא:

אמרתי לן משמיה דשמואל:

לא שנו אלא נכסי מלוג,

אבל נכסי צאן ברזל - אית לה.

הוי בה רב פפא:

אהיא?

אלימא אממאנת: אי דאיתנהו - אידי ואידי שקלא!

ואי דליתנהו - אידי ואידי לא שקלא!

אלא אאילונות: אי דאיתנהו - אידי ואידי שקלא!

אי דליתנהו - איפכא מיבעי ליה: נכסי מלוג דברשותה קיימי - אית לה,

נכסי צאן ברזל דלאו ברשותה - קיימי לית לה!

אלא אשניה - וקנסו רבנן: לדידה בדידה,

ולדידה בדידה.

אמר רב שימי בר אשי:

שמע מינה מדרב כהנא: עיילא ליה גלימא קרנא הוי,

ולא מכסי לה ואזיל עד דבלי.

והאמר רב נחמן:

פירא הוי!

דרב נחמן פליגא.

צאן ברזל. צאן שהוא קשה ומתקיים לה כברזל לפי שקיבל עליו אחריות:

נכסי מלוג. שהכניסה לו ולא שמאום בכתובה והקרן לאשה ופירות לבעל:

נכסי צאן ברזל. הנישומין בכתובתה ודא נדוניא דהנעלת ליה מבית אביו והוא מקבל עליו אחריות להחזירן לה כשתצא ממנו:

אבל. בלאות דנכסי צאן ברזל אית לה:

אי דאיתנהו. קיימין:

אידי ואידי אית לה. שאין לנו לקונסה:

ואי דליתנהו. קיימין:

אידי ואידי. בין נכסי מלוג בין דצאן ברזל לית לה שיכול לומר שלי הוצאתי שהרי ברשות ב"ד נשאתיה וכשאוציאנה אחזור מה שקבלתי עלי בכתובה ובנכסי מלוג נמי אע"פ שלא ברשות הוציאם מיהו יכול לומר אין לי להחזירן עד שאגרשנה שמא תמות בחיי ואירשנה:

אי דאיתנהו אידי ואידי שקלא. שהרי הוא מוציאה מדעת:

ואי דליתנהו. ומפני שלא היה לו להעלות בדעתו שמא תמצא אילונות אתה פוטרן אם באת לחלוק בהן:

איפכא מבעי ליה נכסי מלוג דברשותה קיימי. שלא היה לו לבלותן וללובשן:

אית לה. אי סבירא לך עיילא ליה גלימא קרנא הוי:

נכסי צאן ברזל. שהוא קבל עליו אחריותן ברשות הוציאן:

אשניה. שהם נשואי עבירה וטעמא דידה משום קנסא וכגון דליתנהו:

וקנסו רבנן כו'. כלומר מדינא איפכא מיבעי ליה אלא חכמים הפכו את הדבר לעקור מהן תורת נשואין קנסו אותה ממה שהיה ראוי לגבות משלו ומאי ניהו מנה מאתים ומזונות ובלאות דנכסי מלוג שהוציא שלא ברשות:

ולדידה בדידה. ואותו קנסו במה שהיה ראוי לו משלה בלאות דנכסי צאן ברזל שהוציא ברשות:

ש"מ מדרב כהנא. דאמר שניה אין לה בלאות דנכסי מלוג וטעמא משום דקנסו רבנן לדידה בדידה הא אשה כשרה גובה אותן ממנו ואע"ג דלא איתנהו:

עיילא ליה גלימא. בנכסי מלוג שלא שמוה עליו בנדונייתה:

קרנא הוי. וקיים לאשה לימכר וליקח בו קרקע והוא אוכל פירות ולא אמרינן לבישתה הן הן פירותיה ונכסי בה וניזיל:

והאמר רב נחמן. בהאשה:

22. קא, א-ב

"אין להן כתובה".

אמר שמואל:

לא שנו אלא: מנה, מאתים,

אבל תוספת - יש להן.

תניא נמי הכי:

"נשים שאמרו חכמים: אין להן כתובה,**בגון: הממאנת,****וחברותיה - אין להן: מנה מאתים,****אבל תוספת - יש להן.****נשים שאמרו חכמים: יוצאות שלא בכתובה,****בגון: עוברת על דת,****וחברותיה - אין להן: תוספת,****וכל שכן מנה מאתים.****והיוצאת משום שם רע - נוטלת מה שלפניה ויוצאה".**

מסייע ליה לרב הונא,

דאמר רב הונא:

זינתה - לא הפסידה

בלאותיה קיימין. **קא,ב**

תני תנא קמיה דרב נחמן:

"זינתה - הפסידה בלאותיה קיימין".

אמר ליה:

אם היא זינתה - פליה מי זנאי?

תני:

לא הפסידה בלאותיה קיימין.

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן:

זו דברי רבי מנחם סתימתאה,

אבל חכמים אומרים:

זינתה - לא הפסידה בלאותיה קיימין.

אבל תוספת יש לה. דמתנה
בעלמא יהיב לה בחיבת ביאה:
[נשים שאמרו בהן חכמים. לשון
אין להן כתובה יש להן תוספת]
נשים שאמרו חכמים לשון
יוצאות שלא בכתובה כל תורת
גיבוי הפקיעו מהן:
עוברת על דת. בפי המדיר (לעיל
עב).

וחברותיה. נמצאו עליה נדרים
או מומין והמקללת יולדיו
בפניו:

והיוצאת משום שם רע.
שזינתה:

מה שבפניה. בנכסי מלוג
קאמר:

בלאותיה קיימין. בלאות שהן
קיימין לא הפסידה:

זו דברי רבי מנחם. הא סתמא
דתני תנא קמיה דר"נ הפסידה רי'
מנחם אמרה דסתימתאה הוא
הרבה משמועותיו נשנו סתם
במשנה ובברייתא:

23. קא, ב

רש"י

אשה ואינה אשה. פעמים היא
כאשתו פעמים אינה כאשתו:
אלמנה. לכ"ג:
בחזקת שהיא כן. שהודיעתו
שהיא אלמנה:
הא סתמא. הוה ליה לא הכיר
בה:
אין לה. תיובתא דרב הונא:
בחזקת שאינה כן. שהטעתו
ואמרה לו לא נתקדשתי לאדם
מעולם:
אבל סתמא. שלא התנה עמה
ומיהו לא הכיר בה יש לה:
כנסה בידוע. שהיא אלמנה:
מדקא מפליג באיילונית. דאם
מתחלה נשאה לשם איילונית יש
לה:
כי קתני לה לאלמנה. וקאמר יש
לה כתובה:
אפלוגתא דאיילונית קאי. לאחר
שחילק באיילונית ופירש הכיר
בה יש לה כתובה שנאה לאלמנה
אצלה וקאמר אף אלמנה נמי
שהכיר בה ונשאה לשם אלמנה
יש לה כתובה:

"אם מתחלה נשאה לשם איילונית - יש לה כתובה".

אמר רב הונא:

אילונית - אשה,

ואינה אשה.

אלמנה - אשה גמורה.

"אילונית אשה ואינה אשה" -

הכיר בה - יש לה כתובה,

לא הכיר בה - אין לה כתובה.

"אלמנה אשה גמורה" -

בין הכיר בה,

בין לא הכיר בה - יש לה כתובה.

ורב יהודה אומר:

אחת זו,

ואחת זו - אשה ואינה אשה,

הכיר בה - יש לה כתובה,

לא הכיר בה - אין לה כתובה.

מיתיבי:

"כנסה בחזקת שהיא כן ונמצאת שהיא כן - יש לה כתובה".

הא סתמא - אין לה כתובה!

לא תימא: הא סתמא אין לה כתובה,

אלא, אימא: כנסה בחזקת שאינה כן, ונמצאת שהיא כן - אין לה כתובה.

אבל סתמא מאי?

אית לה?!

אדתני בחזקת שהיא כן, ונמצאת שהיא כן - יש לה כתובה, לשמעין סתמא,

וכל שכן הא!

ועוד,

תני:

"כנסה בידוע ונמצאת בידוע - יש לה כתובה,

כנסה סתם - אין לה כתובה!"

תיובתא רב הונא.

רב הונא מתניתין אטעיתיה.

הוא סבר: מדקא מפליג באילונית ולא קמפליג באלמנה,

מכלל דאלמנה אפילו בסתמא - נמי אית לה.

ולא היא,

כי קתני לה לאלמנה,

אפלוגתא דאיילונית קאי.

הדרן עלך אלמנה ניזונת